

David St. John

Lutke

Tako so nam
 podobne, otrple v goli strasti
 ali odsotnem
 pogledu kot krave, ki se jim trepalnice
 povečajo pod krhkimi mešički ledu.
 Tvoje oči so vročično bele, dolgotrajna
 bolezen. Ko spiš
 in sanjaš o drugi deželi, o pšenični
 blede površini, valujoči
 v vetru, si z vsakim svojim vdihom
 dlje od mene. Dal sem ti kamnito lutko
 z obrazom kot posušeno jabolko, nagubano, a mirno.
 Naučila nas je ošabnosti tišine,
 kako nas kamen in bog nagrajujeta, medtem ko nam
 lutke ne dajo ničesar. Poglej svojo palico,
 glej, kako celo dotik, ki jo nese proč,
 pusti lesk, kakršnega ročaj
 odtisne roki. Kot deklica si v vreli vodi kuhala
 svoje lutke, da bi bile vedno čiste, spodobne;
 mešala si jih v velikih posodah,
 da so se roke in noge krivile v take neverjetne
 drže, kot so ti najbolj ustrezale, daleč od navadnih,
 človeških oblik. Kako bi ti jaz najbolj prijal? —
 Zleknjen med glasnim branjem iz kake zmedene
 knjige. Ali iztegnjen na tvoji postelji,
 kot da bi bil priletel z visoke stavbe
 na ulico,
 poduk nove vlade svojemu narodu.
 Ko se v spanju sprehajaš po poljih druge
 dežele in se sence v nizih počasi
 umikajo in označujejo pot,
 nebo, ki se sklanja kot zvedavo dekle nad novo

sestro, tvoj obraz lutkina premišljena
 bolečina beline, hodiš vzdolž tistega gaja norosti,
 kjer čaka tvoja mati. Lačna, skoraj negibna.
 Ko v spanju sanjaš o drugi deželi,
 je to ta dežela.

Obala

Tako pozablja plima, ko se rojeva jutro
 predaleč na obzorju, ko kegljišče
 skal in drevja presahne.
 Kar ostane, se zdi bisernato in obsijano,
 kot so tiste posode
 iz muzeja stale obsijane
 z mlečnatim žadom, vrste neprozornih vaz
 z nadihom oranžnega in rumenega dima.
 Našel si čoln sivomodre barve, ki ga je osamljena
 postava poganjala z drogom proti toku, s košarami
 bledih rib, zagozdenimi med nogami.
 Danes stojijo črepinje zime
 naložene ob zidu,
 šopi halug ležijo razmetani
 po tleh. Dim goreče
 nafte. Priviješ svetilko,
 obešeno na žeblju. Zunaj
 stojijo čolni v vrsti kot stražarji.
 Tu, poleg modrega skladišča, med sprehodom
 po pomolu lahko vidiš, kako
 obala
 približuje sanje, kako daljave
 ponavljajo svojo smrt
 nad temi mizami in ploščami vode —
 ko se vzpenjaš na griče nad
 pristaniščem, ko te divje žene navzgor
 med lišajasto razkrinkanimi borovci,
 je noč prevrtana s svetilkami, ki gorijo
 na slehernem čolnu proč od obale,
 galerije lebdečih zvezd. Spodaj
 se po ozkih tračnicah, vpetih
 v skalnato pobočje,
 začne spuščati vlak
 proti skladiščem ob pristanišču. Naložen
 z nafto, premogom, plačami, viskijem,
 rjuhami, bloki ledu — za ribe,

za može. Nasloniš se na mojo roko,
 kot si se nekoč,
 ko sem te gledal, naslonila na okno;
 spodaj so se kioski raztezali kilometre daleč
 v pristan in popoldanske gruče
 so listale po romanih in zgodovinah.
 Tako kot sinoči si šla takrat ven
 na kamnito verando. Mrak
 je rdeče obarval stene, veter je razklal
 čeri. Vitice plezalk
 so se stresale na mreži. Pripovedovala si
 o tisti noči, ko si stala
 na črnozasteklenem francoskem
 oknu in gledala mojega očeta, kako bere nekakšno
 daljše poglavje
 slavne potopisne knjige. Sovražila si
 tisti glas, ki je polnil sobo,
 njegovo luč. Drevi torej narediva mehak
 premor na črni postelji proda.
 V teh sanjah, ki so nama skupne, je
 neka obala, s katere strmiva v prazno
 in morje je vse najino življenje;
 dokler se obrneva proč od teh valov in najdeva
 neko obalo, s katere strmiva v prazno
 in je zemlja vse najino življenje.
 Kjer se to, kar ostane med obalo in nebom,
 zasledi v nerazločnem prebujanju
 (zvezde, vivki, ki žvrgolijo)
 našega odpuščanja. Zbudi me, če se prej zbudiš.

Elegija

*Če obstaja kakšno bivališče
 za duhove pravičnih;
 če, kot pravijo modri, plemenite duše
 ne preminejo s telesom,
 počivaj v miru ...*

Tacit

Kdo zadržuje sovin dih? Čigave oči hrepenijo?
 Zakaj se zvezde rimajo? Kam plove
 obilni tovor? Zakaj se dnevnik zapre?

Tako spi, a ne zaspi.

Motna poteza se je izgubila nad ogledalom,
kopica se je prevrnila.
Nalakirani nohti se začnejo ukrivljati v tvoji dlani.
Opalno bobnanje dežja pade iz svojega oblaka.

Imenujem te škodoželjnost —
peclja, uspavaj-moj-žerjavico, star-lilijast-potepuh.
Ne glede na to, kako uspešno človek sesa hvalo, na koncu
sesa zemljo. Kar naprej, stopi
v to obljubljen, raskavo hvaležnost noči.

Seme in živci. *Seme*

in živci. Čakal te bom v kaki
mračni in razodevajoči svetlobi;
rekel bom Glej, na zemlji je ledena prikazen.

Če bo marmornata stran krvavela v rumeni travi,
če bodo lunine krivulje sijale nekoristne in mrzle,
če te bo pesek v luči preživel, kot bi tudi moral —
ko se bo plima črnega blišča, laporja in nektarja dvignila,
bom razumel.

Tu so moja darila: *packe cvetnega popka,*
krivda lipovine. Vse, česar se spominjaš, se med
prerivanjem odmika. Bodičast spomin,
tapete, ki se luščijo. Megla. Megla
na podstrešju; ta strok črnega mleka. Zdaj
se tako kot avgust bliža samo cesta.

Včasih se predali zemlje zaprejo;
včasih grejo naše zgodbe brez konca naprej. Torej
poslušaj —

ne puščaj nobenega naslova. Zvij svojo obleko v majhen
otok. Poljubi tečaje vrat v slovo. S peskom zasuj ogenj.
Šimfaj čez čas. Odpoj hvalnico temu relikviariju vročice.

Kako sonce prenaša križanje s samim sabo na počenem
steklu.

Kako narcise in goli sadovnjaki zapolnjujejo sleherno
megličasto jutro. Veje v daljavi zakrknejo,
že spet. Mesto zvezd blede.
Iz mojega ognjišča se iskre dvigajo kot črni angeli;
debla oljk se enkrat zavrtijo proti svetu.

Enkrat. Odšel bom v dan.

Počasen ples

To je kot uganka, ki jo je Tolstoj
 zastavil svojemu sinu, ko sta prihajala od
 dolgih polj, pogrezajočih se v ledu. Ali kratka pesem
 o Aninih petah, potrkavajočih
 po hladnem plesišču. Olajšanje,
 ko dež prodre v dnevnik, ki leži odprt na prostem.
 Noč sprosti
 svoje zvezde & ptice novo jutro. To je dejanje miline
 & studa. Poteza svetlobe:
 luč, ki brli v oknu, žito v
 plamenih na daljnih pognojenih poljih. Vrne se
 mračni odmev škornjev. Vas,
 polna vojakov, posoda, ki rožlja v omari,
 ko stara strežnica nese veliko, srebrno žlico
 v sobo & ko jo lošči, jo dvigne ravno
 toliko proti luči, da se njen tolsti
 podbradek
 napne v odsevu svetlobe. Prav to, kar daje obliko
 tistim povešenim ličnicam & nima nobene zveze
 z mislijo na smrt, je tako preprosto & vztrajno.
 Kot plašč, ki je pretesen na ramenih, ali spalnica,
 naveličana svojega samskega gosta. Na koncu se telo
 iztroši v spanju: sanje si prisvojijo roke, noge.
 Ljubimec, ki te je zapustil,
 nenehno se oddaljuje, onkraj položaja
 golih jesenskih dreves: nerazločnih & prostih. Kljub temu
 je blato edina tolažba koreninam. Znova se moraš
 začeti pomikati, proti zamrznjeni okenski polici. Majhna
 deklica zadaj za sneženim zidom
 dela lutko iz palic tako nervozno, da se mimoidoči
 zaletavajo drug v drugega, ko gledajo, kako otrple
 roke begajo sem ter tja, & nemiren gosji korak,
 ples se vrti naprej & naprej,
 čeprav deklica postaja premražena v tenkem plašču
 & srebrnem
 trikoju. Svoje lice pritisne ob zamrznjeni jarek
 & pusti, da se lutka zlekne nadnjo,
 nad njen obraz, & neporočen moški je izročen počasnemu
 vrtenju, dokler se ulica ne izprazni
 in na njej ostane le še sneg. Sneg,
 ki naletiva, & lutka. *Tisto dekle*. Zapreš okno
 & za eno noč smukneš v rokavice,
 sešite iz nežne
 mišje kože. Podobne so obujenju

ostrega vremena: tvoj čoln
 je prekmalu izplul na morje,
 pridi nazaj. Kot zadnje razodetje & sled poželenja.
 Ali pa, kako se ujema tvoja bluza s tvojimi prsmi,
 kako tvoje ustnice uvajajo tvoj jezik & kako človek
 svoje besede omeji s tišino. Poznamo ljubimca, ki se
 prepirata na zabavi tako, da drug drugega obstrelujeta
 s hladnimi pogledi,
 krožita po obrobju pogovorov, drsita v našo
 ozko praznino & iz nje, dokler si ne skočita v lase
 ali nazadnje vstaneta
 s hrbtom drug proti drugemu & prvi z gležnjem
 zakavlja drugega za nogo. Celo ženska,
 ki se slači ob glasbi na odru & moški, ki se po prekrokani
 noči vrača domov po najdaljši poti, se spominjata
 drzne pesmi o hitri hoji. Kot se spominjamo mladega
 ministranta, ki v daljavi
 prižiga svečo & se obrača
 k molivcem v zlati & beli satenasti
 halji, ki med obračanjem razgalja njegove volnene
 nogavice & nerodne čevlje,
 debele kot lovčevi škornji, ki izginjajo & se spet pojavljajo
 v visokem riževem rastju
 v močvirju. Psi, močan vonj po raci. Dobra sled.
 Svoj venček zalučaš v vodo, ki se vrtinči
 pod vodnjakom, & stopiš nazaj
 v meglico moških & žensk, lenega jantarja &
 rožnatih svetilk,
 kjer boš čakala zgolj na rahlo kretnjo
 roke in prosila
 za ta počasni ples & še eno gosto & soparno noč.
 A vendar nočeš ne enega ne drugega. Samo da bi
 se vrnila na deželo. Polja & visoka trava:
 vonj po sinovih laseh & njegov obraz
 ob tebi,
 ko se živina zaganja v stene hleva
 kot okorni plesalci v tej sobi.
 Moraš odpotovati, zavedajoč se, da je slovo
 naključno & skrbno izdajstvo nečesa, kar je
 preveč udobno, vendar ne brez svoje cene, kot staro belo
 vino, ki priteče iz steklenice, ali listi,
 ki zdrknejo iz obrabljene pesmarice. Doma se sprehajaš
 s svojim sinom pod roko in se zanimaš, kaj je počel
 ta dan & kako je šlo, & on začne pripovedovati,
 kako je lovil ravnotežje na samem robu prepada, da

je lahko utrgal tisti šopek aster, kimajočih v vazi v
predsobi.

Potegneš ga tesneje k sebi & obrneš hrbet vsakemu drugemu
življenju. Hočeš samo košček sprehoda v prebujajočem
se jutru, ko se pomrznjeni cvetni listi sprimejo
drug z drugim na ustju železne črpalke & kmalu
cel cvet binglja nad koritom, gruča otrok dreza
vanj s palico tako dolgo, dokler se blede steblo ne
zlomi & se kosmi ne vsujejo po njih,
& vsi preprosto odplešejo stran.

Prevedel Uroš Mozetič

Daniel Halpern (rojen 1945) je magistriral na Columbia University, kjer je trenutno tudi predstojnik »pisateljske delavnice«. Več let je živel v Maroku, kjer je v Tangerju ustanovil literarno revijo *Anthaeus*, ki velja za eno vodilnih literarnih publikacij v ZDA. Dobil je štipendijo Roberta Frosta, štipendijo Ameriškega državnega sklada za umetnosti in štipendijo YMHA za mlade talente. Je tudi urednik založbe Ecco Press. Objavil je naslednje knjige: *Traveling on Credit* (1972), *The Lady Knife Thrower* (1975), *Street Fire* (1975), *Life Among Others* (1980), *Seasonal Rights* (1982) in *Tango* (1987). Uredil je tudi več antologij kratke zgodbe in poezije.

Richard Jackson (rojen 1946) je doktoriral na univerzi Yale. Dobil je nagrado Agee, bil Fulbrightov štipendist za Jugoslavijo in dobil več štipendij Ameriškega državnega sklada za humanistiko in umetnosti. Je direktor »pisateljske delavnice« na University of Tennessee v mestu Chattanooga, poučuje pa tudi na vsakoletni poletni šoli za pisatelje, Breadloaf v Novi Angliji. Objavil je naslednje knjige: *Part of the Story* (1983), *Worlds Apart* (1987) — pesmi, knjigo pogovorov z ameriškimi pesniki *Acts of Mind* (1987, in literarno kritično študijo *The Dismantling of Time in American Poetry* (1988).

Edward Hirsch (rojen 1950) je doktoriral na pensilvanijski univerzi in za svoje delo dobil nagrado Ingram Merrill Foundation, nagrado Ameriške pesniške akademije, Ameriškega državnega sklada za umetnosti in Prix de Rome. Poučuje na University of Houston. Objavil je knjige pesmi *Wild Gratitude* (1986), *For the Sleepwalkers* (1981) in *Night Parade* (1989).

Stephen Dobyns (rojen 1941) je magistriral na University of Iowa in dobil za svoje delo Lamont Award, Fulbrightovo štipendijo. Poučuje na univerzi Syracuse University. Objavil je naslednje knjige pesmi: *Concurring Beasts* (1972), *Griffan* (1976), *Heat Death* (1980), *The Balthus Poems* (1982), *Black Dog, Red Dog* (1984), *Cemetery Nights* (1986) in vrsto izredno uspešnih romanov *A Man of Little Evils* (1973), *Saratoga Longshot* (1976), *Saratoga Swimmer* (1981), *Dancer with One Leg* (1983), *Saratoga Headhunter* (1985).